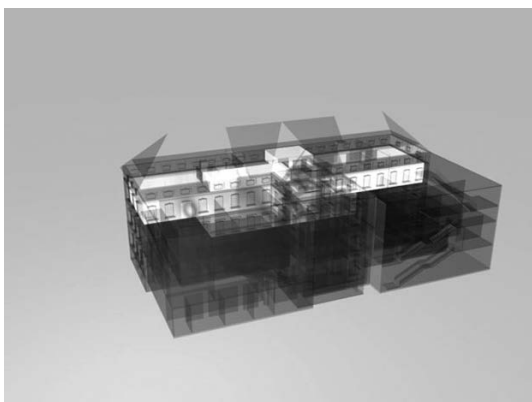

MUZEJ MODERNE I SUVREMENE UMJETNOSTI RIJEKA

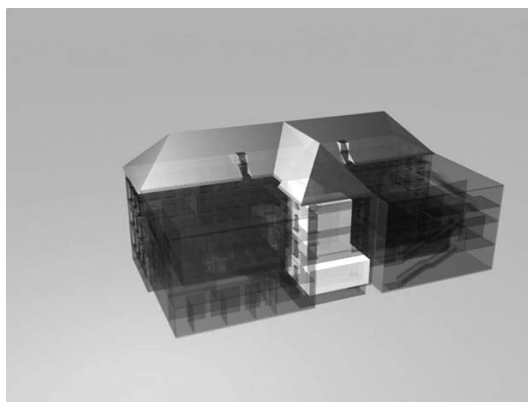
JOLANDA TODOROVIĆ □ Odjel za kulturu grada Rijeke, Rijeka

IM 33 (3-4) 2002.
TEMA BROJA
TOPIC OF THIS VOLUME

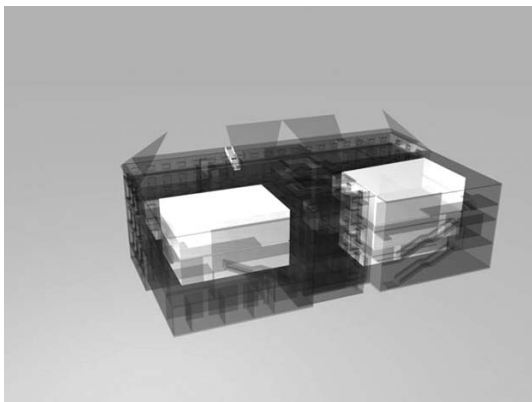
Nova hrvatska muzejska
arhitektura
New Croatian Museum
Architecture

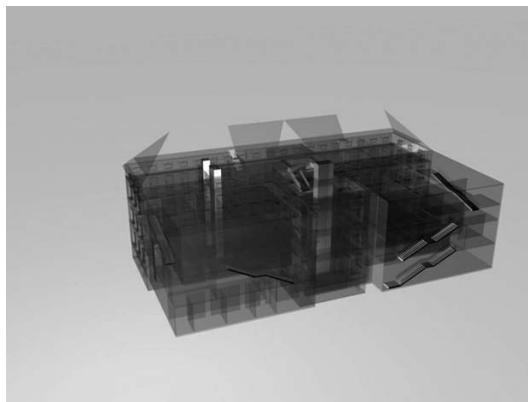
1. http://www.randic-turato.hr/new/muzej/tlocrti/moma_storage.jpg

2. http://www.randic-turato.hr/new/muzej/tlocrti/moma_public.jpg

3. http://www.randic-turato.hr/new/muzej/tlocrti/moma_exhibitions.jpg

4. http://www.randic-turato.hr/new/muzej/tlocrti/moma_connections.jpg

sl.1-4 MMSU, Rijeka - 3D prikaz muzejske
zgrade
www.randic-turato.hr

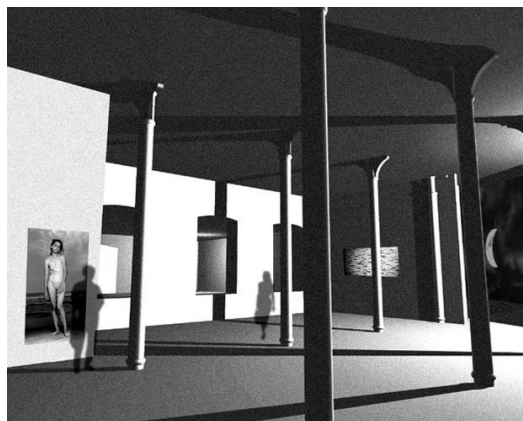
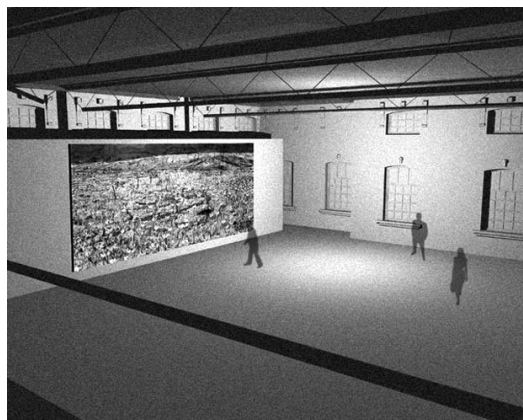
Moderna galerija Rijeka osnovana je kao muzejska ustanova 1948. godine. Tada - Galerija likovnih umjetnosti nalazila se na katu Guvernerove palače (danas Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja), a 1956. godine preseljena je na drugi kat Naučne, sada Sveučilišne knjižnice na adresi Dolac 1, gdje se nalazi i danas. Od 1962. godine djeluje kao Moderna galerija Rijeka, a od prošle godine, na zahtjev stručnog vijeća, preimenovana je u Moderna galerija Rijeka - Muzej moderne i suvremene umjetnosti.

Skupljačka politika Muzeja orijentirana je prema slikarstvu i kiparstvu druge polovice 19. i cijelog 20., te 21. stoljeća, s posebnim naglaskom na međuratno raz-

doblje i opuse riječkih autora čije se djelovanje već duže vremena sustavno istražuje i prezentira izložbenim projektima poput onog o Romolu Venucciju, Jakovu Smokvini i Carlu Ostrogovichu.

Ova se generacija slikara nadovezuje na riječke slikare druge polovice 19. stoljeća i onaj značajan dio fundusa koji čine radovi Simonettija, Angelovića, Pavačića i drugih.

U zbirci su potom zabilježene gotovo sve najznačajnije umjetničke pojave u hrvatskoj umjetnosti 20. stoljeća djelima Babića, Bukovca, Becića, Csikos-Sessije, Ivekovića, Kraljevića, Meštrovića, Račkog, Šulentića,

sl.5-7 Nagradeno arhitektonsko natječajno rješenje autora Saše Randića i Idis Turata; 3D prikaz izložbenoga prostora MMSU Rijeka, 2002.

Tartaglie, Dobrovića, Joba, Mišea, Hermana, K. Hegedušića, Svečnjaka, Tiljka, Tompe te djela autora druge polovice stoljeća Augustinčića, Dogana, Džamonje, Glihe, Kinerta, Kulmera, Murtića, Price, Radauša, Vanište, Kaline.

Od posebne je važnosti zbirka crteža jer ona svjedoči o tri i pol desetljeća dugoj manifestaciji: Međunarodnoj izložbi originalnog crteža na kojoj su izlagali Picasso, Mortensen, De Chirico, Tápies, Vasarely, Messagier, Alviani i brojni svjetski i jugoslavenski autori.

Više od 2.000 umjetničkih predmeta raspoređenih u sedam zbirki čuva se djelomično na navedenoj adresi, a dijelom u dislociranom depou. O mogućnostima izlaganja stalnog postava nemoguće je govoriti unutar postojećih 1.300 četvornih metara koji su do sada bili na rasplaganju muzejskim i izložbenim pogramima Muzeja, od kojih je samo 650 četvornih metara izložbenog prostora.

Potrebna nalaženja adekvatnog prostora za riječki Muzej stara je koliko i sama ustanova. Nekoliko je ideja za preuređenje postojećih objekata u gradu koji su čekali prenamjenu sadržaja zastalo u fazi inicijative. Posljednji je prijedlog inicirala sama Moderna galerija 1997. godine. Formirala je radnu grupu za izradu inicijalnog elaborata o preseljenju u "T objekt" tvorničkog kompleksa "Rikard Benčić" u sastavu koje su bili: dr. Ivo Maroević, Jadranka Vinterhalter, prof., Hrvoje Giaconi,

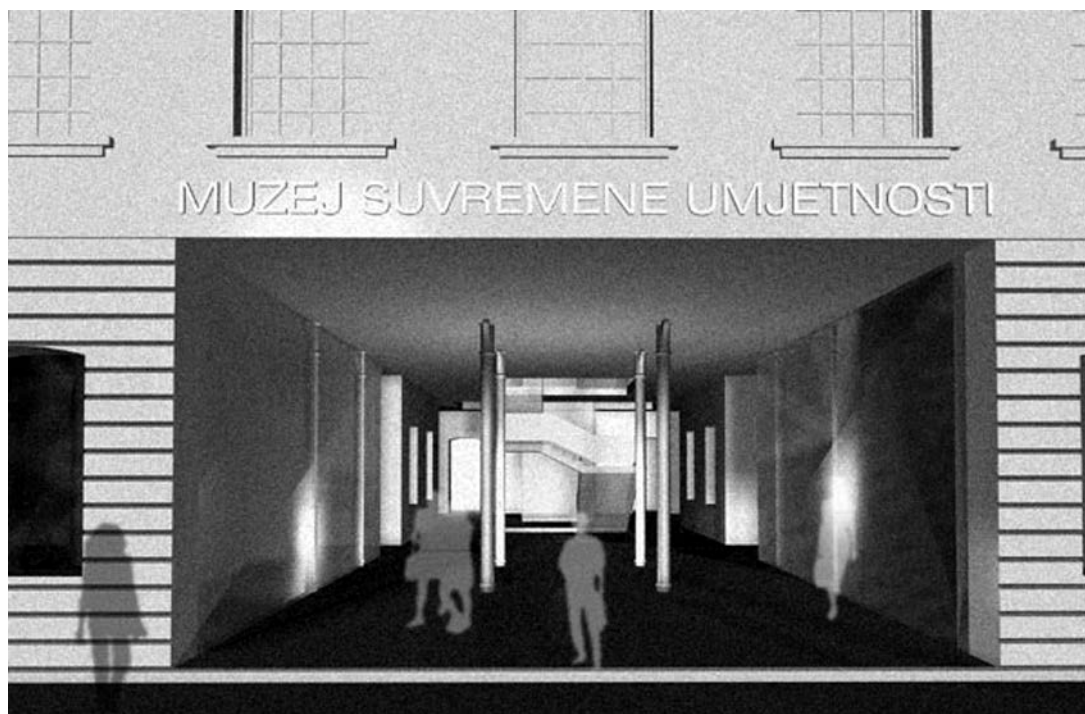

d.i.a. iz Konzervatorskog odjela Državne uprave za zaštitu kulturne baštine Rijeka, Berislav Valušek, prof., i Daina Glavočić, prof. iz Moderne galerije Rijeka. Uvid u stanje i analiza potreba rezultirali su priložima o muzeološkim pretpostavkama za smještaj MGR u renovirani T-objekt. Bila je to tek još jedna inicijativa ustanove da joj se dodijeli prostor koji bi mogao postati novo sjedište u kojem bi se stekli prostorni preduvjeti za daljne djelovanje i razvoj same ustanove.

Kako je grad Rijeka, nakon prestanka proizvodnje metaloprerađivačke tvornice Rikard Benčić i napuštanja tvorničkoga kompleksa koji se nalazi nasuprot željezničke stanice, na adresi Krešimirova 28, stekao imovinsko pravo nad cjelinom ex tvornice, 1998. raspisan je anketni natječaj za izradu *Programskog rješenja kompleksa u cilju aktiviranja prostora bloka i njegova integriranja u centralni gradski prostor*. Temeljem prvonagrađenog rada arhitekta Daria Gabrića, izrađen je *Detaljni program sadržaja, zahvata i izgradnje kompleksa Benčić*, kojim su predviđene osnovne urbanističke postavke, te predloženi sadržaji i namjene napuštenih objekata. Prijedlozi su se uglavnom odnosili na kulturne sadržaje, sadržaje za mlade te poslovnu namjenu. Urbanistička cjelina Benčića ovim je rješenjem podijeljena u dva dijela od kojih je južni gusto ispunjen objektima i bogat sadržajima, dok se na sjevernom dijelu nalazi trg-park na kojem je centralno pozicioniran T-objekt - sjedište Muzeja.

Odjel gradske uprave za kulturu i Odjel gradske uprave za urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem grada Rijeke definirali su projektni zadatak za izradu idejnog rješenja prenamjene T-objekta u sjedište Moderne galerije Rijeka - muzeja moderne i suvremene umjetnosti. Projektni zadatak sadržavao je: Urbanističko-arhitektonske odrednice lokacije, Smjernice za projektiranje, Preliminarne konzervatorske smjernice, Smjernice za organizaciju muzejskog prostora, te nužne priloge.

Polazište za razradu muzeološkog dijela projektnog zadatka bili su prilozi dr. Ive Maroevića i Jadranke Vinterhalter iz 1997. godine, kao i programska vizija

sl.8 Nagradeno arhitektonsko natječajno rješenje autora Saše Randića i Idis Turata; 3D prikaz ulaza u novu zgradu MMSU, Rijeka, 2002.

Moderne galerije Rijeka. Kao konzultanti na pripremi i uobličavanju projektnog zadatka surađivali su prof. dr. Ivo Maroević i prof. dr. Tomislav Šola.

Budući da se radi o zgradi, 1882. godine izgrađenoj kao proizvodni pogon Virginia cigareta, čija ukupna površina iznosi 4.875 četvornih metara otvorena je mogućnost dogradnje ili korištenja površine ispod pristupnog trga kako bi se postigla površina potrebna za funkcioniranje muzeja. Natječaj za idejno rješenje bio je prilika za još jedno preispitivanje mogućnosti korištenja ove zgrade za muzejsku namjenu, kako po njezinim prostornim kapacitetima, tako i po zadanostima prostora: na svakom su katu longitudinalno poredana po dva niza stupova od lijevanog željeza, a sva četiri zida perforirana su gustim ritmom prozora. Izuzetno važan dio u ovoj fazi bio je što preciznije definirati potrebe muzeja ne samo u prostornom već i u funkcionalnom smislu.

Zato su smjernice za organizaciju muzejskog prostora sadržavale:

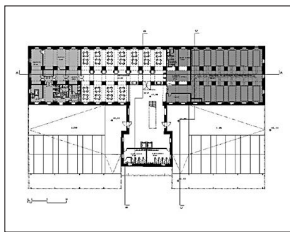
- Muzeološke pretpostavke za muzej suvremene umjetnosti (osnovne grupe muzejskih sadržaja i prioritete, uvjete smještaja i izlaganja zbirki, oblike vertikalne komunikacije)
- Odnose među grupama sadržaja
- Tok kretanja posjetilaca, osoblja i materijala unutar zadanih režima
- Predviđene prostore po grupama sadržaja te rekapitulacija svih prostora u kategorijama javnih, polujavnih i zatvorenih sadržaja s neto kvadraturom potrebne površine za svaku pojedinu namjenu.

Pokazalo se da tako kvantificirane prostorne potrebe Muzeja iznose od 6.995 - 8.245 četvornih metara.

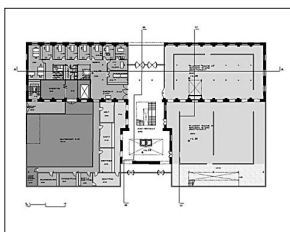
Grad Rijeka je 23. listopada 2001. objavio državni, opći i pozivni, u jednom stupnju *Natječaj za izradu idejnog arhitektonskog rješenja prenamjene T-gradevine u Muzej moderne i suvremene umjetnosti te trga i javne garaže unutar kompleksa Rikard Bencić*. Imenovani su članovi Ocjenjivačkog suda: predsjednik prof. dr. Ivo Maroević, Ljubica Dujmović Kosovac, prof. ravnateljica Muzeja, Srđan Škunca, d.i.a. i g., ravnatelj direkcije za Urbanizam i ekologiju grada Rijeke, Jolanda Todorović, prof., vodeća suradnica za muzejsko-galerijsku djelatnost Odjela za kulturu grada Rijeke (sve predstavnici raspisivača), Igor Franić, d.i.a. (predstavnik Društva arhitekata Rijeka), dr. Dražen Juračić, d.i.a. (predstavnik Udruženja hrvatskih arhitekata) i Hrvoje Giacconi, d.i.a., pročelnik Konzervatorskog odjela Rijeka (predstavnik Ministarstva kulture RH), te zamjenik člana Nenad Kocijan, d.i.a. (predstavnik Društva arhitekata Rijeka).

Na natječaj koji je trajao do 14. siječnja 2002. prispjelo je 11 radova. Sagledavanjem i raspravom o pristiglim radovima tema natječaja još jednom se potvrdila kompleksnim i problemski vrlo složenim zadatkom, s višeznačnim funkcionalno-tehničkim i ambijentalnim zahtjevima. Po mišljenju Ocjenjivačkog suda ni jedno od pristiglih rješenja nije imalo kvalitetu koja bi bila honorirana nagradama iz raspisa, ali isto tako je uočeno da se među pristiglim radovima prepoznaje određeni broj onih koji nose elemente čijom bi se detaljnijom razradom moglo doći do prihvatljiva rješenja. Uz konzultacije sa stručnim institucijama definirani su uvjeti provedbe drugoga kruga natječaja u koji su ušla četiri rada. Zadržavajući anonimnost natječaja određen je rok

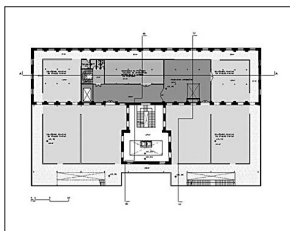

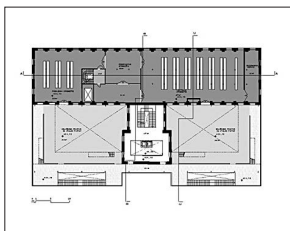
Suteran

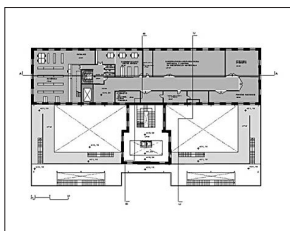
Prizemlje

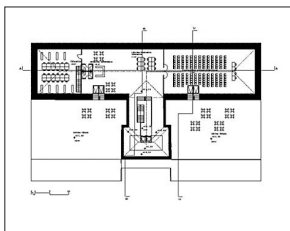
1. kat

2. kat

3. kat

Krov

trajanja drugoga kruga. Ocjenjivački sud je po završetku drugoga kruga odabrao rad pod rednim brojem 04 i nagradio autore: Sašu Randića, d.i.a., i Idisa Turata, d.i.a., te koautoricu Leoru Dražul, d.i.a. iz Rijeke.

Razlozi zbog kojih je upravo ovaj rad izabran i izdvojen je rješenje po kojem se ne koristi razizemna etaža (ostala su rješenja uglavnom razizemlje koristila za smještaj depoa i zatvorenih sadržaja muzeja), nego je konceptom "black outa" - rješenjem kuće u kući, s novom dogradnjom, dobivena potrebna površina, a istodobno je unutar cjelovita korpusa jasno izražen integritet starog objekta, što je bila jedna od konzervatorskih smjernica u projektnom zadatku. Prema ocjeni Ocjenjivačkog suda, autori su kvalitetno riješili i tehnološke prijedloge ostakljenja krova i ostakljenog novog pročelja, odnos nekadašnjeg perimetralnog zida u novom prostoru, shemu kretanja kroz otvorene i zatvorene sadržaje muzeja, kao i urbanistički aspekt rješenja koji nudi dvije situacije - jednu unutar postojeće strukture okruženja i drugi u konačnici realizacije rješenja cijeloga kompleksa. Naime, Gabrićevim prijedlogom urbanističkog rješenja predviđeno je uklanjanje pojedinih objekata koji se sad nalaze oko T-zgrade. Drugim konceptom odnosa prema ovom prostoru predlaže se sačuvati nekadašnji industrijski kompleks kao netaknutu cjelinu. Idejno rješenje autora Saše Randića i Idis Turata prihvatljivo je u oba slučaja razvoja situacije oko same zgrade. Tako je ovaj rad preporučen investitoru kao onaj koji je dao kvalitetan odgovor na postavljene programske zahtjeve i predložen da bude podloga za izradu kompletne dokumentacije budućeg muzeja. Grad Rijeka prihvatio je prijedlog Ocjenjivačkog suda.

U riječkome Malom salonu otvorena je 28. lipnja 2002. izložba svih natječajnih radova i održana javna rasprava.

Na jednom od svojih prvih posjeta Rijeci kao ministar, dr. sc. Vujić je tijekom 2000. godine bio upoznat s potrebama riječke Moderne galerije za nalaženje rješenja njezina preseljenja u adekvatniji prostor. Ministarstvo kulture RH prepoznalo je Muzej moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci kao projekt od državnog značaja. Stoga je od samog početka prihvatilo prijedlog sufinanciranja izgradnje Muzeja sredstvima iz državnog proračuna. Ministar kulture RH dr. sc. Antun Vujić u ime Ministarstva i gradonačelnik mr.sc. Vojko Obersnel u ime grada Rijeke potpisali su 7. prosinca 2002. u Rijeci Sporazum o sufinanciranju realizacije prenamjene T-građevine u Muzej moderne i suvremene umjetnosti Rijeka.

Primljeno: 15. travnja 2003.

THE MUSEUM OF MODERN AND CONTEMPORARY ART IN RIJEKA

The Modern Gallery in Rijeka - formerly the Gallery of Fine Arts - was founded as a museum institution in 1948. From 1962 it has been operating as the Modern Gallery in Rijeka, and it was renamed last year so that it is now called the Museum of Modern and Contemporary Art.

The collecting policy of the Museum is oriented towards painting and sculpture from the second half of the 19th, the entire 20th and the 21st century, with special emphasis placed on the period between the world wars and the work of authors from Rijeka. Since a permanent exhibition of the holdings could not be presented within the existing 1,300 square metres that have been available for museum and exhibition programmes, there was a pressing need for finding an adequate space for the Museum in Rijeka.

Since the ownership of the metalworking plant "Rikard Benčić" passed to city of Rijeka after production was stopped and the building complex vacated in 1998, the city invited tenders for the elaboration of a *Programme Solution*. Since this is a building that was built in 1882 for the production of Virginia cigarettes, whose total area covers 4,875 square metres, the opportunity presented itself to make additions to the building or use the area under the entrance plateau in order to obtain an area required for the functioning of the museum.

In 2001 the city of Rijeka initiated a state-wide general invitation of *Tenders for the elaboration of the project of the architectural solution for the conversion of the T-building into the Museum of Modern and Contemporary Art as well as the square and the public garage within the Rikard Benčić complex.*

The panel selected the project and awarded prizes to the authors Saša Rendić and Idis Turato, as well as the co-authoress Leora Dražul from Rijeka.